

MEMO

Aan : gemeenteraad

Van : college

Opsteller : I. (Iris) Visser

Datum : 4 oktober 2019

Onderwerp : Reactie brief Rekenkamer Langedijk over kwaliteitsbeoordeling herindelingsontwerp

Zoals in het forum d.d. 1 oktober 2019 is toegezegd treft u onderstaand onze reactie op de brief van de Rekenkamer Langedijk betreffende de beoordeling van de kwaliteit van het herindelingsontwerp gemeenten Langedijk en Heerhugowaard.

Algemeen

Allereerst danken wij de Rekenkamer voor haar brief aan de raad betreffende de beoordeling van de kwaliteit van het herindelingsontwerp. Een herindeling is een complexe procedure waarbij er veel informatie op de raad afkomt. Wij waarderen deze inhoudelijke ondersteuning vanuit de Rekenkamer aan de raad in het maken van weloverwogen keuzes.

In algemene zin merkt ons college op dat het herindelingsontwerp (en later het herindelingsadvies) verschillende doelen dient. Ten eerste is het de basis voor de formele herindelingswet. Ten tweede is het een informatiebron over de beoogde samenvoeging voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit de beide gemeenten en voor de regionale partners, waarover zij - na vaststelling - een zienswijze kunnen indienen.

Het herindelingsontwerp stelt de gemeentebesturen verder in staat de contouren van de nieuwe gemeente te schetsen. Het ontwerp is daarmee een wenkend perspectief richting de toekomst. Tegelijkertijd heeft het herindelingsontwerp niet het detailniveau van een bedrijfsplan, waarbij in detail de nieuwe gemeente wordt uitgetekend. Dat is ook niet passend; het verder invullen van de nieuwe gemeente is iets voor de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe gemeentebestuur.

Ons college waardeert de aandacht die de Rekenkamer vraagt voor 'evalueerbare' doelen. Om deze reden zijn wij in gesprek gegaan met de heer Struik van de Rekenkamer Langedijk voor een verdere toelichting op de brief. De heer Struik heeft net als in het forum van afgelopen dinsdag in het gesprek nogmaals bevestigd dat de brief niet impliceert dat het herindelingsontwerp niet vastgesteld kan worden. De focus ligt op de mogelijkheden om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken. Hiertoe heeft hij verschillende methoden aangereikt om de term 'bestuurskracht' te concretiseren, zoals het bestuursmodel voor bestuurskracht. Zie bijlage.

In aanloop naar het herindelingsadvies nodigen wij u uit om samen de doelverwezenlijking nader te concretiseren. Wij doen daarbij de suggestie dit onderwerp te agenderen in een fusieraad. Dit willen wij graag faciliteren.

In de brief van de Rekenkamer Langedijk worden o.a. de voorbeelden bestuurskracht en regionale samenwerking genoemd om verder te concretiseren (paragraaf 3.2).

Met betrekking tot de bevindingen over bestuurskracht en regionale samenwerking

In de rapportage bedrijfsplan d.d. 21 november 2018 is in kaart gebracht wat de gevolgen van een herindeling zouden zijn voor de bestuurskracht van een mogelijke nieuwe gemeente. De factoren die de Rekenkamer noemt, die bepalend zijn voor de bestuurskracht, zijn verder uitgewerkt in 4.3 en 4.5 (met uitzondering van de kwaliteit en robuustheid van de ambtelijke organisatie, nu die factor in detail is uitgewerkt in het bedrijfsplan ambtelijke fusie).

De colleges van Langedijk en Heerhugowaard hebben ervoor gekozen bewust om te gaan met het noemen van voorbeelden. Reden daarvoor is dat het herindelingsontwerp een schets geeft van de nieuwe gemeente en dus de beoogde situatie. Voorbeelden over hoe het nu (niet goed) zou gaan, richten zich echter op de huidige situatie. Desalniettemin staat ons college open om samen te zoeken naar manieren om bestuurskracht doelen verder te concretiseren met voorbeelden van de huidige situatie (die nu niet goed gaan) en hoe deze voorbeelden er naar verwachting uit komen te zien in de toekomstige situatie.

Voor de gevolgen van de herindeling voor de huidige samenwerkingsrelaties van Langedijk en Heerhugowaard verwijzen wij u naar paragraaf 5.2. Deze gevolgen zijn gebaseerd op de gesprekken die zijn gevoerd met omliggende gemeenten en de colleges en raden van Langedijk en Heerhugowaard. (Van deze gesprekken zijn geen gespreksverslagen.) Bovendien blijkt ook uit de toekomstoriëntatie van Langedijk uit 2017 reeds dat een nieuwe gemeente evident een sterkere rol in de regio speelt dan een eigenstandige positie van Langedijk.

Met betrekking tot interne samenhang, nabijheid van bestuur en draagvlak

Op het moment dat de nieuwe gemeente ontstaat, hebben de nieuwe raad en het nieuwe college in beginsel twee jaar de tijd om ervoor te zorgen dat dezelfde regelgeving en hetzelfde beleid geldt voor de gehele gemeente. In die zin is er geen sprake van harmonisatie; er is simpelweg maar één beleid. Wel ziet ons college ruimte en zelfs de noodzaak voor beleidsdifferentiatie. Dat houdt in dat binnen één beleid, waar het wenselijk is om recht te doen aan het karakter van een kern, het beleid daarop wordt toegespitst. Ook dit onderwerp kan onderdeel van bespreking zijn in bijvoorbeeld een fusieraad om het doel bestuurskracht in relatie tot kernenbeleid verder te concretiseren.

Wij onderschrijven de bevinding van de Rekenkamer dat het maatschappelijk draagvlak uitvoerig en concreet onderbouwd is.